

Parmenidés

Παρμενίδης

Fragmenta DK 28 B

Hrubě pracovní verze!

*Překlad se nesnaží držet metrum, ale jenom řádkování (přibližně),
v řadě případů je závislý na překladech Karla Svobody a Martina Pokorného*

B 1

Koně, kteří mne podle mé libosti nosí, mě táhli,
až mě dovedli na proslulou cestu k bohyni,
(var. překladu: až mě bohyně dovedly na proslulou cestu,)
která po všech městech vede znalého muže.

(var. textu: ... vede vidoucí světla.)

Po ní jsem se dal, neboť po ní mě vezli rozumní koně
táhnoucí vůz a cestu dívky ukazovaly.

Náprava v hlavicích kol jak píš'ala zněla,
neboť po obou stranách ji prudce hnala dvě okrouhlá kola,
když rychle spěchaly Sluneční dívky,
aby mne dovedly ke světlu, příbytky Noci opustily
a závoje z hlav svých rukama sňaly.

ἵπποι ταί με φέρουσιν, ὅσον τ' ἐπὶ θυμὸς ἰκάνοι,
πέμπων, ἐπεὶ μ' ἐς ὁδὸν βῆσαν πολύφημον ἄγουσαι
δαίμονες, ἢ κατὰ πάντ' ἄστη φέρει εἰδότα φῶτα·
τῆι φερόμην· τῆι γάρ με πολύφραστοι φέρον ἵπποι
ἄρμα τιταίνουσαι, κοῦραι δ' ὁδὸν ἡγεμόνευον.
ἄξων δ' ἐν χνοίησιν ἴει σύριγγος αὐτήν

αιθόμενος (δοιοῖς γὰρ ἐπείγετο δινωτοῖσιν
κύκλοις ἀμφοτέρωθεν), ὅτε σπερχοίατο πέμπειν
Ἑλιάδες κοῦραι, προλιποῦσαι δώματα Νυκτός,
εἰς φάος, ὡσάμεναι κράτων ἄπο χερσὶ καλύπτρας.

Stojí tam brána, k níž vedou dráhy Noci a Dne,
nadpražím objata jest a dole kamenným prahem.
Onu aithéru (jasnou?) bránu pak veliké veřeje plní,
střídavé klíče k nim má přísná Spravedlnost (*Diké*).
ἐνθα πύλαι Νυκτός τε καὶ Ἡματός εἰσι κελεύθων,
καὶ σφας ὑπέρθυρον ἀμφὶς ἔχει καὶ λάινος οὐδός·
αὐταὶ δ' αἰθέριαι πλῆνται μεγάλοισι θυρέτροις·
τῶν δὲ Δίκη πολύποινος ἔχει κληῖδας ἀμοιβούς.

Jí dívky domluvily něžnými slovy,
přemluvily ji chytře, aby přivřenou závoru rychle
od brány odsunula. Tu rozletěla se brána,
břevna pak pokrytá kovem a spojená čepy i hřebce
střídavě otáčela se v jamkách a široký otvor
dveří zcela se uvolnil. Hned pak dívky
po cestě branou přímo řídily vůz i koně.
τὴν δὴ παρφάμεναι κοῦραι μαλακοῖσι λόγοισιν.
πεῖσαν ἐπιφραδέως, ὡς σφιν βαλανωτὸν ὀχῆα
ἀπτερέως ὥσειε πυλέων ἄπο· ταὶ δὲ θυρέτρων
χάσμ' ἀχανὲς ποίησαν ἀναπτάμεναι πολυχάλκους
ἄξονας ἐν σύριγξιν ἀμοιβαδὸν εἰλίξασαι
γόμφοις καὶ περόνησιν ἀρηρότε· τῆι ῥα δι' αὐτέων
ἰθὺς ἔχον κοῦραι κατ' ἀμαξιτὸν ἄρμα καὶ ἵππους.

Tehdy mne bohyně vlídně přijala, chopila rukou
 moji pravici a tak slova vyřkla a mluvila ke mně:
 „Vítej, mladíku, který ses spolčil s nesmrtelnými vozatajkami,
 a na koních, kteří tě nesou, jsi přibyl do našeho domu.
 Nebyla to zlá sudba, která tě přivedla
 touto cestou – je totiž mimo dráhy lidské -,
 nýbrž zákon (*Themis*) a právo (*Diké*). Máš tedy zvědět všechno:
 Jednak neochvějné srdce okrouhlé Pravdy,
 jednak domněnky smrtelníků, v nichž není pravdivá přesvědčivost.
 Přesto však poznáš i to, že tyto domněnky
 mohou být přijatelné, díky procházení veskrze všeho.
 καί με θεὰ πρόφρων ὑπεδέξατο, χεῖρα δὲ χειρὶ
 δεξιτερῆν ἔλεν, ὧδε δ' ἔπος φάτο καί με προσηύδα·
 ὦ κοῦρ' ἀθανάτοισι συνάορος ἠνιόχοισιν,
 ἵπποις ταῖ σε φέρουσιν ἰκάνων ἡμέτερον δῶ,
 χαῖρ', ἐπεὶ οὐτι σε μοῖρα κακὴ προὔπεμπε νέεσθαι
 τήνδ' ὁδόν (ἧ γὰρ ἀπ' ἀνθρώπων ἐκτὸς πάτου ἐστίν),
 ἀλλὰ θέμις τε δίκη τε. χρεὼ δέ σε πάντα πυθέσθαι
 ἡμὲν Ἀληθείης εὐκυκλέος ἀτρεμεῖς ἦτορ
 ἡδὲ βροτῶν δόξας, ταῖς οὐκ ἐνὶ πίστις ἀληθῆς.
 ἀλλ' ἔμπης καὶ ταῦτα μαθήσεται, ὡς τὰ δοκοῦντα
 χρῆν δοκίμως εἶναι διὰ παντὸς πάντα περῶντα.

B 1. 1-30 = Sextos Empirikos, *Adversus mathematicos* VII, 111

ὁ δὲ γνώριμος αὐτοῦ Παρμενίδης τοῦ μὲν δοξαστοῦ λόγου κατέγνω, φημί δὲ τοῦ
 ἀσθενεῖς ἔχοντος ὑπολήψεις, τὸν δ' ἐπιστημονικόν, τουτέστι τὸν ἀδιάπτωτον,

ὑπέθετο κριτήριον, ἀποστὰς καὶ τῆς τῶν αἰσθήσεων πίστεως· ἐναρχόμενος γοῦν τοῦ Περί φύσεως γράφει τὸν τρόπον τοῦτον· ἵπποι ... ἀληθῆς' (ἀλλὰ σὺ ... λείπεται = B 7. 2-7).

Paraphrasis: Sextos Empirikos, Adversus mathematicos VII, 112-114

ἐν τούτοις γὰρ ὁ Παρμενίδης ἵππους μὲν φησιν αὐτὸν φέρειν τὰς ἀλόγους τῆς ψυχῆς ὀρμάς τε καὶ ὀρέξεις (1), κατὰ δὲ τὴν πολύφημον ὁδὸν τοῦ δαίμονος πορεύεσθαι τὴν κατὰ τὸν φιλόσοφον λόγον θεωρίαν, ὃς λόγος προπομποῦ δαίμονος τρόπον ἐπὶ τὴν ἀπάντων ὀδηγεῖ γνῶσιν (2. 3), κούρας δ' αὐτοῦ προάγειν τὰς αἰσθήσεις (5), ὧν τὰς μὲν ἀκοὰς αἰνίττεται ἐν τῷ λέγειν ἄλλοις ... κύκλοις' (7. 8), τουτέστι τοῖς τῶν ὠτων, τὴν φωνὴν δι' ὧν καταδέχονται, τὰς δὲ ὀράσεις Ἡλιάδας κούρας κέκληκε (9), δώματα μὲν Νυκτὸς ἀπολιπούσας (9) διὰ τὸ μὴ χωρὶς φωτὸς γίνεσθαι τὴν χρῆσιν αὐτῶν. ἐπὶ δὲ τὴν ἰσχυροῦς ἐλθεῖν Δίκην καὶ ἔχουσαν ἰσχυροῦς ἀμοιβούσας' (14), τὴν διάνοιαν ἀσφαλεῖς ἔχουσαν τὰς τῶν πραγμάτων καταλήψεις. ἥτις αὐτὸν ὑποδεξαμένη (22) ἐπαγγέλλεται δύο ταῦτα διδάξειν ἡμῶν ἀληθείης εὐπειθέος ἀτρεμεῖς ἦτορ' (29), ὅπερ ἐστὶ τὸ τῆς ἐπιστήμης ἀμετακίνητον βῆμα, ἕτερον δὲ ἰσχυροῦς δόξας ... ἀληθῆς' (30), τουτέστι τὸ ἐν δόξει κείμενον πᾶν, ὅτι ἦν ἀβέβαιον.

B 1. 28–32 Simplicios, In De caelo 557, 20

οἱ δὲ ἄνδρες ἐκεῖνοι διττὴν ὑπόστασιν ὑπετίθεντο, τὴν μὲν τοῦ ὄντως ὄντος τοῦ νοητοῦ, τὴν δὲ τοῦ γινομένου τοῦ αἰσθητοῦ, ὅπερ οὐκ ἠξίουσαν καλεῖν ὄν ἀπλῶς, ἀλλὰ δοκοῦν ὄν. διὸ περὶ τὸ ὄν ἀλήθειαν εἶναι φησι, περὶ δὲ τὸ γινόμενον δόξαν. λέγει γοῦν ὁ Παρμενίδης ἰσχυροῦς ... περῶντα' (28n).

B 2 = Proklos, In Platonis Timaeum comm. I, 345, 18 Diehl (secundum B 1, 30)

Povím ti o těchto [cestách], podrž si to vyprávění, až je uslyšíš,
jaké cesty poznání jsou jedině myslitelné:

První, že je, a že nemůže nebýt,
to je dráha přesvědčení, neb ono provází pravdu.

Druhá, že není, a že je nutné, aby nebylo,
o této cestě ti říkám, že je zcela nepoznatelná;
neboť bys ani nepoznal, co není, není to totiž možné,
ani by [o tom] nic neřekl.

καὶ πάλιν

εἰ δ' ἄγ' ἐγὼν ἐρέω, κόμισαι δὲ σὺ μῦθον ἀκούσας,
αἴπερ ὁδοὶ μοῦναι διζήσιός εἰσι νοῆσαι·
ἢ μὲν ὅπως ἔστιν τε καὶ ὥς οὐκ ἔστι μὴ εἶναι,
Πειθοῦς ἔστι κέλευθος (Ἀληθείη γὰρ ὀπηδεῖ),
ἢ δ' ὥς οὐκ ἔστιν τε καὶ ὥς χρεῶν ἔστι μὴ εἶναι,
τὴν δὴ τοι φράζω παναπευθέα ἔμμεν ἀταρπὸν·
οὔτε γὰρ ἂν γνοίης τό γε μὴ ἔδον (οὐ γὰρ ἀνυστόν)
οὔτε φράσσεις.

B 2. 3-8 = Simplicios, In Physica 116, 25

εἰ δέ τις ἐπιθυμῆ καὶ αὐτοῦ τοῦ Παρμενίδου ταύτας
λέγοντος ἀκοῦσαι τὰς προτάσεις, τὴν μὲν τὸ παρὰ τὸ ὄν οὐκ ὄν καὶ οὐδὲν λέγουσαν,
ἥτις ἢ αὐτὴ ἔστι τῆι τὸ ὄν μοναχῶς λέγεσθαι, εὐρήσει ἐν ἐκείνοις τοῖς ἔπεσιν·
'ἢ μὲν ... φράσσεις.'

B 3 = Kléméns Alexandrijský, Stromata VI, 23,2-3

Aristofanés říká:

Myšlenky zmohou tolik, co činy. (fr. 691 K.)

(3) a před ním Parmenidés z Eleje:

Vždyť myslet a být je totéž.

(Výkladový překlad: „Neboť totéž je, že něco může být myšleno, i to, že je.“ /nebo: že může být/)

Ἀριστοφάνης ἔφη·

δύναται γὰρ ἴσον τῶι δοῦν τὸ νοεῖν, (fr. 691 K.)

(3) καὶ πρὸ τούτου ὁ Ἐλεάτης Παρμενίδης·

τὸ γὰρ αὐτὸ νοεῖν ἐστὶν τε καὶ εἶναι.

Cfr. Plótinus, Enneades V, 1, 8

ἤπτετο μὲν οὖν καὶ Παρμενίδης πρότερον τῆς τοιαύτης δόξης, καθόσον εἰς ταὐτὸ συνῆγεν ὄν καὶ νοῦν καὶ τὸ ὄν οὐκ ἐν τοῖς αἰσθητοῖς ἐτίθετο. „τὸ γὰρ αὐτὸ νοεῖν ἐστὶν τε καὶ εἶναι“ λέγων καὶ ἀκίνητον λέγει τοῦτο, καίτοι προστιθεὶς τὸ νοεῖν σωματικὴν πᾶσαν κίνησιν ἐξαιρῶν ἀπ' αὐτοῦ.

B 4 = Kléméns Alexandriský, Stromata V, 15,5 (secundum Emped. 31 B 17, 21)

Avšak i Parmenidés, který mluví hádankovitě, říká o naději ve své básni toto:

Pohled, jak nepřítomné (vzdálené) je myslí stejně pevně přítomné (úplně blízké),
vždyť jsoucí se přece od jsoucího odtrhnout nedá,
ani když se rozptyluje veskrze po celém světě,
ani když se zase spojí.

(Verze překladu zlomku Parmenidovy básně podle Havrdova vydání Klémenta:)

Všimni si: vzdálené věci jsou pro mysl přítomné stále;

jsoucí se jsoucího drží a nijak je odtrhnout nelze,
ať už je po světě rozseté zcela, anebo spojené.

ἀλλὰ καὶ Παρμενίδης ἐν τῷ αὐτοῦ ποιήματι περὶ τῆς ἐλπίδος αἰνισσόμενος τὰ
τοιαῦτα λέγει·

λεῦσσε δ' ὅμως ἀπεόντα νόωι παρεόντα βεβαίως·
οὐ γὰρ ἀποτμήξει τὸ ἐὸν τοῦ ἐόντος ἔχεσθαι
οὔτε σκιδνάμενον πάντη πάντως κατὰ κόσμον
οὔτε συνιστάμενον.

B 5 = Proklos, In Platonis Parmenidem I; 708, 16 (secundum B 8. 25)

... společné je pro mě,
odkudkoli začnu, neboť se tam zase vrátím.

... ξυνὸν δὲ μοί ἐστιν,
ὀππόθεν ἄρξωμαι· τόθι γὰρ πάλιν ἴξομαι αὖθις.

B 6

Je třeba říkat a myslet, že jsoucí jest; neboť bytí jest,
kdežto nic věru není. To na myslí mít ti kážu,
od této cesty zkoumání tě totiž chci předem [odvrátit].
Těž však od oné cesty, po níž se smrtelníci, neznalí ničeho,
zmítají, dvojhlaví: Bezradnost v jejich hrudi totiž
vede jejich bloudící mysl; ti se pak ženou,
hluší a zároveň slepí, zmatenci, nesoudné davy,
pro které být a nebýt toutéž je věci i různou,

ve všem je přece zpátky obrácená cesta.

χρη̄ τὸ λέγειν τε νοεῖν τ' ἐὸν ἔμμεναι· ἔστι γὰρ εἶναι,
 μηδὲν δ' οὐκ ἔστιν· τὰ σ' ἐγὼ φράζεσθαι ἄνωγα.
 πρώτης γὰρ σ' ἀφ' ὁδοῦ ταύτης διζήσιος [εἴργω],
 αὐτὰρ ἔπειτ' ἀπὸ τῆς, ἣν δὴ βροτοὶ εἰδότες οὐδὲν
 πλάττονται, δίκρανοι· ἀμηχανίη γὰρ ἐν αὐτῶν
 στήθεσιν ἰθύνει πλακτὸν νόον· οἱ δὲ φοροῦνται
 κωφοὶ ὁμῶς τυφλοὶ τε, τεθηπότες, ἄκριτα φύλα,
 οἷς τὸ πέλειν τε καὶ οὐκ εἶναι ταῦτὸν νενόμισται
 κού ταῦτόν, πάντων δὲ παλίντροπὸς ἔστι κέλευθος.

B 6 /1 = Simplikios, In Physica 117, 2 (secundum B 2)

ὅτι δὲ ἡ ἀντίφασις οὐ συναληθεύει, δι' ἐκείνων λέγει τῶν ἐπῶν δι' ὧν μέμφεται τοῖς
 εἰς ταῦτὸ συνάγουσι τὰ ἀντικείμενα· εἰπὼν γὰρ

ἔστι γὰρ εἶναι ,
 μηδὲν δ' οὐκ ἔστιν· τὰ σ' ἐγὼ φράζεσθαι ἄνωγα.
 πρώτης γὰρ σ' ἀφ' ὁδοῦ ταύτης διζήσιος [εἴργω' ἐπάγει]·
 αὐτὰρ ἔπειτ' ἀπὸ τῆς, ἣν δὴ βροτοὶ εἰδότες οὐδὲν
 πλάττονται, δίκρανοι· ἀμηχανίη γὰρ ἐν αὐτῶν
 στήθεσιν ἰθύνει πλακτὸν νόον· οἱ δὲ φοροῦνται
 κωφοὶ ὁμῶς τυφλοὶ τε, τεθηπότες, ἄκριτα φύλα,
 οἷς τὸ πέλειν τε καὶ οὐκ εἶναι ταῦτὸν νενόμισται
 κού ταῦτόν, πάντων δὲ παλίντροπὸς ἔστι κέλευθος.

B 6 /2 = Simplikios, In Physica 78, 2

μεμφάμενος γὰρ τοῖς τὸ ὄν καὶ τὸ μὴ ὄν συμφέρουσιν ἐν τῷ νοητῷ

οἷς τὸ πέλειν τε καὶ οὐκ εἶναι ταυτόν (B 6. 8-9)

καὶ ἀποστρέψας τῆς ὁδοῦ τῆς τὸ μὴ ὄν ζητούσης

ἀλλὰ σὺ τῆσδ' ἀφ' ὁδοῦ διζήσιος εἶργε νόημα, (B 7. 2)

ἐπάγει

μοῦνος ... (B 8. 1n).

B 7

Nikdy totiž nic nepřiměje nejsoucí být.

Od této cesty zkoumání odvrát' svou mysl,

ať tě ani zkušený zvyk nepřinutí nastoupit tuto cestu,

přidělil by ti osleplé oči a zalehlé uši i jazyk!

Rozsud' však řečí (důvodem, rozumem, *logó*) velmi sporné rozhodnutí (důkaz, *elenchos*),

o němž jsem mluvila.

οὐ γὰρ μήποτε τοῦτο δαμῆι εἶναι μὴ ἐόντα·

ἀλλὰ σὺ τῆσδ' ἀφ' ὁδοῦ διζήσιος εἶργε νόημα

μηδέ σ' ἔθος πολύπειρον ὁδὸν κατὰ τήνδε βιάσθω,

νωμᾶν ἄσκοπον ὄμμα καὶ ἠχῆεσαν ἀκουήν

καὶ γλῶσσαν, κρῖναι δὲ λόγῳ πολύδηριν ἔλεγχον

ἐξ ἐμέθεν ῥηθέντα. ... (B 8)

B 7. 1-2 = Platón, Sophistes 237a (překlad F. Novotného)

Avšak veliký Parmenidés, hochu, když jsme my sami byli chlapci, nám o tom hlásal od začátku a napořád a takto pokaždé mluvil, v řeči nevázané i ve verších:

z nejsoucna dělati jsoucno se nikdy násilím nedá;

raději od této cesty, když pátráš, zdržuj svou mysl.

Παρμενίδης δὲ ὁ μέγας, ὦ παῖ, παισὶν ἡμῖν οὖσιν ἀρχόμενός τε καὶ διὰ τέλους τοῦτο ἀπεμαρτύρατο, πεζῆι τε ὧδε ἐκάστοτε λέγων καὶ μετὰ μέτρων·

οὐ γὰρ μήποτε τοῦτ' οὐδαμῆι, φησὶν, εἶναι μὴ ὄντα·
ἀλλὰ σὺ τῆσδ' ἀφ' ὁδοῦ διζήσιος εἶργε νόημα.

Platónův text Parmenida podle Burneta:

Οὐ γὰρ μή ποτε τοῦτο δαμῆι, φησὶν, εἶναι μὴ ἐόντα·
ἀλλὰ σὺ τῆσδ' ἀφ' ὁδοῦ διζήμενος εἶργε νόημα.

B 7. 1-2cf = Platón, Sophistes 258d (tentýž text citátu)

B 7. 1 = Aristotelés, Metaphysica XIV, 2; 1089a2

(...)

Nikdy totiž nic nepřiměje nejsoucí být.

(...)

ἔδοξε γὰρ αὐτοῖς πάντ' ἔσεσθαι ἐν τὰ ὄντα, αὐτὸ τὸ ὄν, εἰ μὴ τις λύσει καὶ ὁμόσε βαδιεῖται τῷ Παρμενίδου λόγῳ

οὐ γὰρ μήποτε τοῦτο δαμῆι εἶναι μὴ ἐόντα,
ἀλλ' ἀνάγκη εἶναι τὸ μὴ ὄν δεῖξαι ὅτι ἔστιν.

B 7. 3-6 = Sextos Empeirikos, Adversus mathematicos VII, 114 (secundum B 1)

(...)

[ať tě ani] zkušený zvyk nepřinutí nastoupit tuto cestu,
přidělil by ti osleplé oči a zalehlé uši i jazyk!

Rozsud' však řečí (důvodem, rozumem, *logó*) velmi sporné rozhodnutí (důkaz,
elenchos),

o němž jsem mluvila.

(...)

καὶ ἐπὶ τέλει προσδιασαφεῖ τὸ μὴ δεῖν αἰσθήσεσι προσέχειν ἀλλὰ τῶι λόγῳ. μὴ γὰρ
σε, φησὶν,

ἔθος πολύπειρον ὁδὸν κατὰ τήνδε βιάσθω,
νωμᾶν ἄσκοπον ὄμμα καὶ ἠχήεσαν ἀκουήν
καὶ γλῶσσαν, κρῖναι δὲ λόγῳ πολύδηριν ἔλεγχον
ἐξ ἐμέθεν ῥηθέντα (7, 3 – 7, 6 in VII, 111 - λείπεται).

ἀλλ' οὗτος μὲν καὶ αὐτός, ὡς ἐκ τῶν εἰρημένων συμφανές, τὸν ἐπιστημονικὸν λόγον
κανόνα τῆς ἐν τοῖς οὖσιν ἀληθείας ἀναγορεύσας ἀπέστη τῆς τῶν αἰσθήσεων
ἐπιστάσεως.

B 8 = Simplikios, In Physica 78,4; 145,1

Zbývá již vyprávění (*mythos*) pouze o jedné cestě:

Že jest. Jsou na ní velice četná znamení,

že jsoucí je nezrozené a nehynoucí,

neboť je celoude, neochvějné a neukončené.

μόνος δ' ἔτι μῦθος ὁδοῖο

λείπεται ὡς ἔστιν· ταύτη δ' ἐπὶ σήματ' ἔασι

πολλὰ μάλ', ὡς ἀγένητον ἐὸν καὶ ἀνώλεθρόν ἐστιν,

ἔστι γὰρ οὐλομελές τε καὶ ἀτρεμές ἢ δ' ἀτέλεστον·

Aniž kdy bylo, aniž bude, vždyť jest nyní, zároveň vše (celé zároveň?),
jedno, souvislé. Vždyť jaký chceš pro ně vyzkoumat původ?
Jak a odkud by vzrostlo? Že by bylo z nejsoucího,
ti nelze (nedovolím) říkat ani myslet; neboť nelze ani myslet,
že není. A jaká as nutnost by přiměla jsoucí,
růst později nebo dříve, když by se počínalo z ničeho?
Tudíž musí buď veskrze být – nebo naprosto nebýt!
οὐδέ ποτ' ἦν οὐδ' ἔσται, ἐπεὶ νῦν ἔστιν ὁμοῦ πᾶν,
ἔν, συνεχές· τίνα γὰρ γένναν διζήσεται αὐτοῦ;
πῆι πόθεν ἀύξηθέν; οὐδ' ἐκ μὴ ἐόντος ἐάσω
φάσθαι σ' οὐδὲ νοεῖν· οὐ γὰρ φατὸν οὐδὲ νοητόν
ἔστιν ὅπως οὐκ ἔστι. τί δ' ἂν μιν καὶ χρέος ὤρσεν
ὑστερον ἢ πρόσθεν, τοῦ μηδενὸς ἀρξάμενον, φῦν;
οὕτως ἢ πάμπαν πελέναι χρεῶν ἔστιν ἢ οὐχί.

Ani že z nejsoucího by cos jiného vzniklo,
nesvolí důvěry síla, a proto Díké
neuvolňuje jsoucí z pout, aby vzniklo nebo zašlo,
nýbrž je drží. Rozsouzení teď záleží na tomto:
Jest nebo není? Je však už rozhodnuto tak, jak nutno:
(Pominout) tu cestu, která není myslitelná ani vyslovitelná,
neboť není pravdivá; a tu druhou, že jest, za správnou uznat.
Jak pak by se jsoucí potom odloučilo? Jak pak by také vzniklo?
Jestliže totiž vzniklo, není, ani jestliže kdys má být.
Tak je tedy vznikání uhašeno a zánik mimo dosah.
οὐδέ ποτ' ἐκ μὴ ἐόντος ἐφήσει πίστιος ἰσχύς
γίγνεσθαί τι παρ' αὐτό· τοῦ εἵνεκεν οὔτε γενέσθαι
οὔτ' ὄλλυσθαι ἀνῆκε Δίκη χαλάσασα πέδησιν,
ἀλλ' ἔχει· ἢ δὲ κρίσις περὶ τούτων ἐν τῶιδ' ἔστιν·

ἔστιν ἢ οὐκ ἔστιν· κέκριται δ' οὖν, ὥσπερ ἀνάγκη,
 τὴν μὲν ἔαν ἀνόητον ἀνώνυμον (οὐ γὰρ ἀληθῆς
 ἔστιν ὁδός), τὴν δ' ὥστε πέλειν καὶ ἐτήτυμον εἶναι.
 πῶς δ' ἂν ἔπειτ' ἀπόλοιτο ἑόν; πῶς δ' ἂν κε γένοιτο;
 εἰ γὰρ ἔγεντ', οὐκ ἔστ[ι], οὐδ' εἴ ποτε μέλλει ἔσεσθαι.
 τῶς γένεσις μὲν ἀπέσβησται καὶ ἄπυστος ὄλεθρος.

Ani je [jsoucí] nelze rozdělit, vždyť je celé stejné,
 není ho zde trochu více, což by mohlo spojení bránit,
 ani zas trochu méně; vše je přece naplněné jsoucím.
 Tím je vše souvislé, neboť se jsoucím jsoucí se stýká.
 οὐδὲ διαιρετόν ἐστιν, ἐπεὶ πᾶν ἐστιν ὁμοῖον·
 οὐδέ τι τῆι μᾶλλον, τό κεν εἴργοι μιν συνέχεσθαι,
 οὐδέ τι χειρότερον, πᾶν δ' ἔμπλεόν ἐστιν ἑόντος.
 τῶι ξυνεχῆς πᾶν ἐστιν· ἑὸν γὰρ ἑόντι πελάζει.

Je také nepohnutelné, v sevření mocných pout,
 bez počátku a bez ustání, vždyť vznik i zánik
 daleko zahnaný byly, odvrhla je totiž jistota pravdy (pravdivá důvěra?).
 Totéž a v tomtéž trvá, o sobě samo spočívá
 a takto stálé zase trvá. Mocná Nutnost (*Ananké*) je totiž drží
 v poutech meze, která je dokola svírá,
 ježto ustanovení (řád, *themis*) nemůže být bez konce;
 je totiž bez potřeb, by všechno potřebno bylo (? jinak by totiž potřebovalo vše?).
 αὐτὰρ ἀκίνητον μεγάλων ἐν πείρασι δεσμῶν
 ἔστιν ἀναρχον ἄπυστον, ἐπεὶ γένεσις καὶ ὄλεθρος
 τῆλε μάλ' ἐπλάχθησαν, ἀπῶσε δὲ πίστις ἀληθῆς.
 ταυτόν τ' ἐν ταύτῳ τε μένον καθ' ἑαυτό τε κεῖται

χοῦτως ἔμπεδον αὐθι μένει κρατερὴ γὰρ Ἀνάγκη
 πείρατος ἐν δεσμοῖσιν ἔχει, τό μιν ἀμφὶς ἔέργει,
 οὐνεκεν οὐκ ἀτελεύτητον τὸ ἐὼν θέμις εἶναι·
 ἔστι γὰρ οὐκ ἐπιδευές· [μὴ] ἐὼν δ' ἂν παντὸς ἐδεῖτο.

Toutéž věci je myslet a myslet, že jest, neboť větu
 bez jsoucího, v němž je vždy myšlení vyřčeno, nijak
 myšlení nemůžeš nalézt, vždyť není a nikdy nebude
 nic jiného mimo jsoucí, neb Moira je sevřela pouty,
 aby bylo vždy celé a bez hnutí. Proto vše bude
 pouhým jménem, co lidé si vytkli věřice pevně,
 že je to pravda: Vznikat a zanikat, být a též nebýt,
 měnit svoje místo a barvu měnit jasnou.

ταὐτὸν δ' ἐστὶ νοεῖν τε καὶ οὐνεκεν ἔστι νόημα.
 οὐ γὰρ ἄνευ τοῦ ἐόντος, ἐν ᾧ πεφρατισμένον ἔστιν,
 εὐρήσεις τὸ νοεῖν· οὐδὲν γὰρ [ἦ] ἔστιν ἢ ἔσται
 ἄλλο πάρεξ τοῦ ἐόντος, ἐπεὶ τό γε Μοῖρ' ἐπέδησεν
 οὐλον ἀκίνητόν τ' ἔμεναι· τῶι πάντ' ὄνομ[α] ἔσται,
 ὅσσα βροτοὶ κατέθεντο πεποιθότες εἶναι ἀληθῆ,
 γίγνεσθαί τε καὶ ὄλλυσθαι, εἶναί τε καὶ οὐχί,
 καὶ τόπον ἀλλάσσειν διὰ τε χροά φανὸν ἀμείβειν.

Nejzazší hranici majíc, je jsoucí ze všech stran zcela
 ukončeno a obdobné útvaru vykroužené koule,
 od středu všude je stejné a ani o málo větší,
 ani o málo menší nemůže být zde nežli onde.
 Není přec nejsoucího, jež by mu bránilo dospět
 k stejnosti, ani není možno, by jsoucího zde bylo více,
 jinde zase méně, než jest, neb celé je neporušeno.

Je totiž sobě odevsad rovné a stejně k mezím spěje.
 αὐτὰρ ἐπεὶ πείρας πύματον, τετελεσμένον ἐστὶ
 πάντοθεν, εὐκύκλου σφαίρης ἐναλίγκιον ὄγκωι,
 μεσσόθεν ἰσοπαλὲς πάντη· τὸ γὰρ οὔτε τι μειζον
 οὔτε τι βαιότερον πελέναι χρεόν ἐστι τῆι ἢ τῆι.
 οὔτε γὰρ οὐκ ἔδον ἔστι, τό κεν παύοι μιν ἰκνεῖσθαι
 εἰς ὁμόν, οὔτ' ἔδον ἔστιν ὅπως εἴη κεν ἑόντος
 τῆι μᾶλλον τῆι δ' ἦσσον, ἐπεὶ πᾶν ἐστὶν ἄσυλον·
 οἱ γὰρ πάντοθεν ἴσον, ὁμῶς ἐν πείρασι κύρει.

Zde já pro tebe již končím o pravdě hodnou vši víry
 řeč i myšlenku, odtud pak pouhé domněnky lidí
 smrtelných poznávej, vyslechna slov mých pořádek klamný.
 ἐν τῶι σοι παύω πιστὸν λόγον ἠδὲ νόημα
 ἀμφὶς ἀληθείης· δόξας δ' ἀπὸ τοῦδε βροτείας
 μάνθανε κόσμον ἐμῶν ἐπέων ἀπατηλὸν ἀκούων.

Dvoje podoby se lidé rozhodli pojmenovat.
 Jednu z nich netřeba uznávat, v tom se mýlili oni,
 protivná přičkli jim těla a navzájem odlišné zcela dali jim znaky:
 Jedna je plamenný aithéru oheň,
 mírný, velice lehký a se sebou veskrze stejný,
 ne však s podobou druhou. I tato prý o sobě trvá,
 protikladná temná noc, tělo husté a těžké.
 Tento řád světa celý ti vyložím, podobný pravdě,
 abys míněním lidským již nikdy předstižen nebyl.
 μορφὰς γὰρ κατέθεντο δύο γνώμας ὀνομάζειν·
 τῶν μίαν οὐ χρεῶν ἐστὶν ἔν ῶι πεπλανημένοι εἰσίν·

τάντια δ' ἐκρίναντο δέμας καὶ σήματ' ἔθεντο
χωρὶς ἀπ' ἀλλήλων, τῆι μὲν φλογὸς αἰθέριον πῦρ,
ἦπιον ὄν, μέγ' [ἀραιὸν] ἐλαφρόν, ἐωυτῶι πάντοσε τωυτόν,
τῶι δ' ἐτέρωι μὴ τωυτόν· ἀτὰρ κάκεινο κατ' αὐτό
τάντια νύκτ' ἀδαῆ, πυκινὸν δέμας ἐμβριθές τε.
τόν σοι ἐγὼ διάκοσμον εἰκότα πάντα φατίζω,
ὡς οὐ μή ποτέ τις σε βροτῶν γνώμη παρελάσσει.

B 8. 1-52 = Simplikios, In Physica 144, 29 (secundum 28 A 21)

ἔχει δὲ οὕτως τὰ μετὰ τὴν τοῦ μὴ ὄντος ἀναίρεσιν· (145) 'μοῦνος ... ἀκούων.'

B 8. 1-14 = Ders. 78, 5 (secundum B 7, 2)

ἐπάγει 'μοῦνος ... πολλὰ μάλα' καὶ παραδίδωσι λοιπὸν τὰ τοῦ κυρίως ὄντος σημεία·
'ὡς ἀγένητον ... πέδησιν'. ταῦτα δὴ περὶ τοῦ κυρίως ὄντος λέγων ἐναργῶς
ἀποδείκνυσιν, ὅτι ἀγένητον τοῦτο τὸ ὄν· οὔτε γὰρ ἐξ ὄντος· οὐ γὰρ προὔπηρχεν
ἄλλο ὄν· οὔτε ἐκ τοῦ μὴ ὄντος· οὐδὲ γὰρ ἔστι τὸ μὴ ὄν. καὶ διὰ τί δὴ τότε, ἀλλὰ μὴ
καὶ πρότερον ἢ ὕστερον ἐγένετο; ἀλλ' οὐδὲ ἐκ τοῦ πῆι μὲν ὄντος πῆι δὲ μὴ ὄντος, ὡς
τὸ γενητὸν γίνεται οὐ γὰρ ἂν τοῦ ἀπλῶς ὄντος προὔπαρχοι τὸ πῆι μὲν ὄν πῆι δὲ μὴ
ὄν, ἀλλὰ μετ' αὐτὸ ὑφέστηκε.

B 8. 3-4 = Kléméns Alexandrijský Stromata V, 112,2

A „veliký Parmenidés“, jak ho nazývá Platón v *Sofistovi*, uvažuje o božství takto:

znamení mnohá, že nevzniká jsoucí ani nezaniká,
celistvé, jedinečné, je nehybné, ani nevzniká.

Παρμενίδης δὲ ὁ μέγας, ὡς φησιν ἐν Σοφιστῇ Πλάτων, ὧδέ πως περὶ τοῦ θεοῦ
γράφει·

πολλὰ μάλ', ὡς ἀγένητον ἐὼν καὶ ἀνώλεθρόν ἐστιν,
οὐλον μουνογενές τε καὶ ἀτρεμές ἡδ' ἀγένητον.

B 8. 38 = Platón, Theaetetus 180d

ἄλλοι αὖ τὰναντία τούτοις ἀπεφήναντο ὅτιον ... ὄνομα εἶναι καὶ ἄλλα ὅσα Μέλισσοί
τε καὶ Παρμενίδαι ἐναντιούμενοι πᾶσι τούτοις δισχυρίζονται.

B 8. 39 - cfr. Melissos 30 B 8 (in: Simplicios, In De caelo 558, 19)

εἰ γὰρ ἔστι γῆ καὶ ὕδωρ ... καὶ τὰ ἄλλα ὅσα φασὶν οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἀληθῆ.

B 8. 42 - cfr. Simplicios, In Physica 147, 13

εἴπερ ἐν ἐστὶ ὁμοῦ τὸ πᾶν (5) καὶ ἰσχυρῶς πύματον.'

B 8. 43–45 = Platón, Sophistes 244e

εἰ τοίνυν ὅλον ἐστὶν ὥσπερ καὶ Παρμενίδης λέγει ἵπάντοθεν ... τῆι ἢ τῆι', τοιοῦτόν
γε ὄν τὸ ὄν μέσον τε καὶ ἔσχατα ἔχει.

Cfr. Eudémos, in: Simplicios, In Physica 143, 4:

ὥστε οὐδὲ τῶι οὐρανῶι ἐφαρμόττει τὰ παρ' αὐτοῦ λεγόμενα, ὡς τινὰς ὑπολαβεῖν ὁ Εὐδήμος φησιν (fr. 13 Sp.) ἀκούσαντας τοῦ ἴπαντοθεν ... ὄγκωι· οὐ γὰρ ἀδιαίρετος ὁ οὐρανός, ἀλλ' οὐδὲ ὁμοιος σφαῖραι, ἀλλὰ σφαῖρά ἐστιν ἡ τῶν φυσικῶν ἀκριβεστάτη.

B 8. 44 = Aristotelés, Physica III, 6; 207a15

βέλτιον οἰητέον Παρμενίδην Μελίσσου εἰρηκέναι· ὁ μὲν γὰρ τὸ ἄπειρον ὅλον φησίν, ὁ δὲ τὸ ὅλον πεπεράνθαι ἴμεσσόθεν ἰσοπαλές'.

B 8. 50-61 = Simplicios, In Physica 38, 28

συμπληρώσας γὰρ τὸν περὶ τοῦ νοητοῦ λόγον ὁ Παρμενίδης ἐπάγει ταυτί ... ἔν τῶι ... παρελάσσει.'

B 8. 50-59 = Simplicios, In Physica 30, 13

μετελθὼν δὲ ἀπὸ τῶν νοητῶν ἐπὶ τὰ αἰσθητὰ ὁ Παρμενίδης ἦτοι ἀπὸ ἀληθείας, ὡς αὐτός φησιν, ἐπὶ δόξαν ἐν οἷς λέγει ἔν τῶι ... ἀκούων', τῶν γενητῶν ἀρχὰς καὶ αὐτὸς στοιχειώδεις μὲν τὴν πρώτην ἀντίθεσιν ἔθετο, ἦν φῶς καλεῖ καὶ σκότος [ἦ] πῦρ καὶ γῆν ἢ πυκνὸν καὶ ἀραιὸν ἢ ταῦτὸν καὶ ἕτερον, λέγων ἐφεξῆς τοῖς πρότερον παρακειμένοις ἔπεσιν ἴμορφὰς ... ἐμβριθέες τε.'

B 8. 52 = Simplicios, In Physica 147, 28

ἀπατηλὸν καλεῖ τῶν ἐπῶν τὸν κόσμον τὸν περὶ τὰς βροτείους δόξας.

B 8. 53-59 = Simplicios, In Physica 179, 31

καὶ γὰρ οὗτος ἐν τοῖς πρὸς δόξαν ἰθερμὸν καὶ ψυχρὸν ἀρχὰς ποιεῖ· ταῦτα δὲ προσαγορεύει πῦρ καὶ γῆν (Arist. p. 188a 20) καὶ φῶς καὶ νύκτα ἤτοι σκότος· λέγει γὰρ μετὰ τὰ περὶ ἀληθείας (p. 180) ἴμορφας ... ἐμβριθές τε.

B 8/2 = Scholion ad Parmenid. B 8. 56-59 = Simplicios, Physica 31, 3

καὶ δὴ καὶ καταλογάδην μεταξὺ τῶν ἐπῶν ἐμφέρεται τι ῥησιδίον ὡς αὐτοῦ Παρμενίδου ἔχον οὕτως· ἐπὶ τῶιδέ ἐστι τὸ ἀραιὸν καὶ τὸ θερμὸν καὶ τὸ φάος καὶ τὸ μαλθακὸν καὶ τὸ κοῦφον, ἐπὶ δὲ τῶι πυκνῶι ὠνόμασται τὸ ψυχρὸν καὶ τὸ ζόφος καὶ σκληρὸν καὶ βαρὺ· ταῦτα γὰρ ἀπεκρίθη ἑκατέρως ἑκάτερα.

B 9 = Simplicios, In Physica 180, 8 (sec. B 8. 59)

A o kousek dál zase:

Když pak již všechny věci jsou nazvány světlem a nocí,
a ty když jsou podle svých sil přiřčeny určitým věcem,
tu je vše zároveň plné jak světla, tak nezjevné noci,
jež si jsou rovny, neboť jedno z nich nemá žádný podíl v druhém.

Ukazuje se, že oba jsou počátky [principy] a že jsou protikladné.

καὶ μετ' ὀλίγα πάλιν

αὐτὰρ ἐπειδὴ πάντα φάος καὶ νύξ ὠνόμασται

καὶ τὰ κατὰ σφετέρως δυνάμεις ἐπὶ τοῖσί τε καὶ τοῖς,
 πᾶν πλέον ἐστὶν ὁμοῦ φάεος καὶ νυκτὸς ἀφάντου
 ἴσων ἀμφοτέρων, ἐπεὶ οὐδετέρωι μετὰ μηδέν.

καὶ ὅτι ἀρχαὶ ἄμφω καὶ ὅτι ἐναντίαὶ δηλοῦται.

B 10 = Kléméns Alexandrisjký, Stromata V, 138, 1

Pokud jste ale dospěli k pravdivému učení, pak si, chcete-li, poslechněte příslib Parmenida z Eleje:

Poznáš přirozenost aithéru i všechna znamení v aithéru,
 a čisté neposkvrněné pochodně Slunce
 nevidaná díla, i odkud to všechno svůj původ vzalo.
 Vyzvíš skutky obíhajících světél i přirozenost Měsíce s okem kruhovým,
 dozvíš se též o obklopující obloze,
 odkud vznikla a jak ji vedením spoutala Nutnost,
 aby držela hranice hvězd.

ἀφικόμενος οὖν ἐπὶ τὴν ἀληθῆ μάθησιν ὁ βουλόμενος ἀκουέτω μὲν Παρμενίδου τοῦ
 Ἐλεάτου ὑπισχνουμένου

εἴσῃ δ' αἰθερίαν τε φύσιν τὰ τ' ἐν αἰθέρι πάντα
 σήματα καὶ καθαρᾶς εὐαγέος ἡελίοιο
 λαμπάδος ἔργ' αἰδηλα καὶ ὀππόθεν ἐξεγένοντο,
 ἔργα τε κύκλωπος πεύσῃ περίφοιτα σελήνης
 καὶ φύσιν, εἰδήσεις δὲ καὶ οὐρανὸν ἀμφὶς ἔχοντα
 ἔνθεν [μὲν γὰρ] ἔφυ τε καὶ ὡς μιν ἄγουσ[α] ἐπέδησεν Ἀνάγκη
 πείρατ' ἔχειν ἄστρον.

(Překlad zlomku Parmenida podle Havrdova vydání Strómateis:)

Poznáš povahu nebe a všechny nebeské značky,
 ničivé dílo čisté a svaté pochodně Slunce,
 zjistíš, kde má to svůj původ. Poznáš i okrouhlé oko
 Luny, povahu její i dílo, jež putujíc koná.
 Dozvíš se také, odkud se vzala obloha celá,
 která vše dokola drží, a v poutech že vede ji nutnost,
 aby se hvězdy držely v mezích.

Cfr. Plútarchos, Adversus Colototem 1114b:

ὅς γε καὶ διάκοσμον πεποιήται καὶ στοιχειᾶ μιγνύς τὸ λαμπρὸν καὶ σκοτεινὸν ἐκ
 τούτων τὰ φαινόμενα πάντα καὶ διὰ τούτων ἀποτελεῖ· καὶ γὰρ περὶ γῆς εἴρηκε
 πολλὰ καὶ περὶ οὐρανοῦ καὶ ἡλίου καὶ σελήνης καὶ γένεσιν ἀνθρώπων ἀφήγηται
 καὶ οὐδὲν ἄρρητον ὡς ἀνὴρ ἀρχαῖος ἐν φυσιολογίαι καὶ συνθεῖς γραφὴν ἰδίαν, οὐκ
 ἀλλοτρίας διαφθοράν, τῶν κυρίων παρῆκεν.

εἴσῃ δ' αἰθερίαν τε φύσιν τὰ τ' ἐν αἰθέρι πάντα
 σήματα καὶ καθαρᾶς εὐαγέος ἡελίοιο
 λαμπάδος ἔργ' αἰδηλα καὶ ὀππόθεν ἐξεγένοντο,
 ἔργα τε κύκλωπος πεύσηι περίφοιτα σελήνης
 καὶ φύσιν, εἰδήσεις δὲ καὶ οὐρανὸν ἀμφὶς ἔχοντα
 ἔνθεν [μὲν γὰρ] ἔφυ τε καὶ ὡς μιν ἄγουσ[α] ἐπέδησεν Ἀνάγκη
 πείρατ' ἔχειν ἄστρον.

B 11 = Simplikios, In De caelo 559, 20

Parmenidés o původu vnímatelných věcí říká:

Jak Země a Slunce i Měsíc,
 jakož i společný aithér (jas?) a Mléčná dráha nebeská,
 a nejzazší Olymp i horká síla hvězd spěchaly

vznikat.

Parmenidés podává původ všeho, co vzniká a zaniká, až po části živých bytostí.

Παρμενίδης δὲ περὶ τῶν αἰσθητῶν ἄρξασθαί φησι λέγειν·

πῶς γαῖα καὶ ἥλιος ἠδὲ σελήνη
αἰθήρ τε ξυνὸς γάλα τ' οὐράνιον καὶ ὄλυμπος
ἔσχατος ἠδ' ἄστρον θερμὸν μένος ὠρμήθησαν
γίγνεσθαι.

καὶ τῶν γινομένων καὶ φθειρομένων μέχρι τῶν μορίων τῶν ζώων τὴν γένεσιν
παραδίδωσι.

B 12

Užší [věnce] se totiž plnily nesmíšeným ohněm,
další pak nocí, vniká však do nich plamenný podíl.
Uprostřed těch [věnců] je bohyně, která řídí všechno,
působí totiž všechny hrůzy porodu i páření,
posílá samci samici, aby se pářili, a naopak zase
samce samici.

αἰ γὰρ στεινότεραι πληντο πυρὸς ἀκρήτοιο,
αἰ δ' ἐπὶ ταῖς νυκτός, μετὰ δὲ φλογὸς ἴεται αἶσα·
ἐν δὲ μέσῳ τούτων δαίμων ἢ πάντα κυβερνᾷ·
πάντα γὰρ [ἦ] στυγεροῖο τόκου καὶ μίξιος ἄρχει
πέμπουσ' ἄρσενι θῆλυ μιγῆν τό τ' ἐναντίον αὖτις
ἄρσεν θηλυτέρῳ.

B 12. 1-3 = Simplicios, In Physica 39, 12 (secundum B 8. 61)

(...)

Užší [věnce] se totiž plnily nesmíšeným ohněm,
další pak noci, vniká však do nich plamenný podíl.
Uprostřed těch [věnců] je bohyně, která řídí všechno.

μετ' ὀλίγα δὲ πάλιν περὶ τῶν δυεῖν στοιχείων εἰπὼν ἐπάγει καὶ τὸ ποιητικὸν λέγων
οὕτως

αἱ γὰρ στεινότεραι πληντο πυρὸς ἀκρήτιοι,
αἱ δ' ἐπὶ ταῖς νυκτός, μετὰ δὲ φλογὸς ἴεται αἴσα·
ἐν δὲ μέσῳ τούτων δαίμων ἢ πάντα κυβερνᾷ.

B 12. 2-6 = Simplicios, In Physica 31, 10

(...)

další pak noci, vniká však do nich plamenný podíl.
Uprostřed těch [věnců] je bohyně, která řídí všechno,
působí totiž všechny hrůzy porodu i páření,
posílá samci samici, aby se pářili, a naopak zase
samce samici.

καὶ ποιητικὸν δὲ αἴτιον οὐ σωμάτων μόνον τῶν ἐν τῇ γενέσει ἀλλὰ καὶ ἀσωμάτων
τῶν τὴν γένεσιν συμπληρούντων σαφῶς παραδέδωκεν ὁ Παρμενίδης λέγων·

αἱ δ' ἐπὶ ταῖς νυκτός, μετὰ δὲ φλογὸς ἴεται αἴσα·
ἐν δὲ μέσῳ τούτων δαίμων ἢ πάντα κυβερνᾷ·
πάντα γὰρ [ἦ] στυγεροῖο τόκου καὶ μίξις ἄρχει
πέμπουσ' ἄρσενι θῆλυ μιγῆν τό τ' ἐναντίον αὖτις
ἄρσεν θηλυτέρωι.

B 13

Nejdříve ze všech bohů byl zosnován Eros.

(Var. překladu: Nejdříve ze všech bohů bohyně smyslila Eróta.)

πρώτιστον μὲν Ἔρωτα θεῶν μητίσατο πάντων.

B 13 /1 = Platón, Symposium 178b

Parmenidés pak o vzniku (o zrození [bohů?]) praví:

Nejdříve ze všech bohů byl zosnován Eros.

Παρμενίδης δὲ τὴν γένεσιν λέγει

πρώτιστον μὲν Ἔρωτα θεῶν μητίσατο πάντων.

B 13 /2 = Aristotelés, Metaphysica I, 4; 984b23

ὑποπτεύσειε δ' ἂν τις Ἡσίοδον πρῶτον ζητῆσαι τὸ τοιοῦτον, καὶ εἴ τις ἄλλος ἔρωτα ἢ ἐπιθυμίαν ἐν τοῖς οὖσιν ἔθηκεν ὡς ἀρχὴν οἶον καὶ Παρμενίδης· οὗτος γὰρ κατασκευάζων τὴν τοῦ παντὸς γένεσιν 'πρώτιστον μὲν', φησὶν, 'Ἔρωτα θεῶν μητίσατο πάντων.'

B 13 /3 = Plútarchos, Amatorius 13; 756f

διὸ Παρμενίδης μὲν ἀποφαίνει τὸν Ἔρωτα τῶν Ἀφροδίτης ἔργων πρεσβύτατον ἐν τῇ κοσμογονίᾳ γράφων

πρώτιστον μὲν Ἔρωτα θεῶν μητίσατο πάντων.

B 13 /4 = Simplikios, In Physica 39, 18

ταύτην καὶ θεῶν αἰτίαν εἶναί φησι λέγων ἰπρώτιστον θεῶν μητίσατο πάντων' ... καὶ τὰς ψυχὰς πέμπειν ποτὲ μὲν ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς εἰς τὸ ἀειδέες, ποτὲ δὲ ἀνάπαλιν φησιν.

πρώτιστον μὲν Ἔρωτα θεῶν μητίσατο πάντων ...

B 14 = Plútarchos, Adversus Colotem 15; 1116a

(...) podle Parmenida:

V noci zářící cizí světlo bloudiví okolo Země.

(...)

οὐδὲ γὰρ ὁ πῦρ μὴ λέγων εἶναι τὸν πεπτρωμένον σίδηρον ἢ τὴν σελήνην ἥλιον, ἀλλὰ κατὰ Παρμενίδην

νυκτιφαῆς περὶ γαῖαν ἀλώμενον ἀλλότριον φῶς

ἀναιρεῖ σιδήρου χρῆσιν ἢ σελήνης φύσιν.

B 15 = Plútarchos, De facie in orbe lunae 16, 6; 929a

(...) podle Parmenida [Měsíc]:

Po záři Slunce se vždy dívá.

τῶν ἐν οὐρανῶι τοσούτων τὸ πλῆθος ὄντων μόνη φωτὸς ἀλλοτρίου δεομένη περιέεισι
[Σεληνη] κατὰ Παρμενίδης

αἰεὶ παπταίνουσα πρὸς ἀύγας ἡελίοιο.

B 15a = Schol. Basilii 25 (ed. Pasquali Gött. Nachr. 1910 p. 201, 2)

(...) Parmenidés ve veršované skladbě říká:

Země s kořeny ve vodě.

(Ad ἐὰν ὑποθῆις ἑαυτῶι ὕδωρ εἶναι τὸ ὑποβεβλημένον τῆς γῆς)

Παρμενίδης ἐν τῇ στιχοποιίᾳ ὑδατόριζον εἶπεν τὴν γῆν.

B 16 = Aristotelés, *Metaphysica* IV, 5; 1009b 21 (cfr. A 46)

(Je ovšem možné, že jde o verše Empedoklevy.)

Jak totiž každý má smíšení údů různě se srážejících,
tak se lidem dostává mysl. Vždyť totéž je [ta věc],
co [která] myslí, jako lidem přirozenost údů,
jak všem, tak každému. To, co převládá, je totiž myšlenkou [způsobem myšlení?].

ὥς γὰρ ἕκαστος ἔχει κρᾶσιν μελέων πολυπλάγκτων,
τῶς νόος ἀνθρώποισι παρίσταται· τὸ γὰρ αὐτό
ἔστιν ὅπερ φρονέει μελέων φύσις ἀνθρώποισιν
καὶ πᾶσιν καὶ παντί· τὸ γὰρ πλέον ἐστὶ νόημα.

B 17 = Galénos, In Epid. VI, 48 (XVII A 1002 K.)

(...) Parmenidés mluví takto:

Na pravé straně chlapci, na levé zase dívky [se rodí].

τὸ μέντοι ἄρρεν ἐν τῷ δεξιῷ μέρει τῆς μήτρας κυΐσκεσθαι καὶ ἄλλοι τῶν παλαιοτάτων ἀνδρῶν εἰρήκασιν. ὁ μὲν γὰρ Παρμενίδης οὕτως ἔφη·

δεξιτεροῖσιν μὲν κούρους, λαιοῖσι δὲ κούρας ...

B 18 (B 18. 1-6) = Cael. Aurelianus, Morb. chron. IV, 9; p. 116 Sichard. (Bas. 1529)

Parmenides libris quos de natura scripsit, eventu inquit conceptionis molles aliquando seu subactos homines generari. cuius quia graecum est epigramma, et hoc versibus intimabo. latinos enim ut potui simili modo composui, ne linguarum ratio misceretur. 'femina ... sexum'. vult enim seminum praeter materias esse virtutes (cfr. δυνάμεις B 9, 2), quae si se ita miscuerint, ut eiusdem corporis faciant unam, congruam sexui generent voluntatem si autem permixto semine corporeo virtutes separatae permanserint, utriusque veneris natos adpetentia sequatur.

(...)

Jakmile žena a muž spolu smísí zárodky lásky,
tehdy síla, jež v žilách tvoří z opačné krve,
uhněte zdatná těla jen při vhodném poměru směsi.
Neboť když v semeni, které se spojilo, bojují síly,
takže se ve smíšeném těle nesloučí v jednu, tu krutě
budou dítě, které se zrodí, trápit semenem dvojího pohlaví.

femina virque simul Veneris cum germina miscent,
venis informans diverso ex sanguine virtus

temperiem servans bene condita corpora fingit.
 nam si virtutes permixto semine pugnent
 nec faciant unam permixto in corpore, dirae
 nascentem gemino vexabunt semine sexum.

B 19 = Simplikios, In De caelo 558, 8

(...)

Tak podle zdání toto vzniklo a nyní je,
 tak to bude i později růst a jednou skončí.
 Lidé pak dali každé z těchto věcí příznačné jméno.

παραδούς δὲ τὴν τῶν αἰσθητῶν διακόσμησιν ἐπήγαγε πάλιν·
 οὕτω τοι κατὰ δόξαν ἔφν τάδε καί νυν ἔασι
 καὶ μετέπειτ' ἀπὸ τοῦδε τελευτήσουσι τραφέντα·
 τοῖς δ' ὄνομ' ἄνθρωποι κατέθεντ' ἐπίσημον ἑκάστωι.

B 20 = Hippolytos Rom., Refutatio V, 8; p. 97, 2 W.

μικρά, φησίν, ἐστὶ τὰ μυστήρια τὰ τῆς Περσεφόνης κάτω, περὶ ὧν μυστηρίων καὶ τῆς
 ὁδοῦ τῆς ἀγούσης ἐκεῖ οὐσης ἄπλατείας καὶ εὐρυχώρου καὶ φερούσης τοὺς
 ἀπολλυμένους ἐπὶ τὴν Περσεφόνην [...]. καὶ ὁ ποιητὴς δὲ φησιν·
 αὐτὰρ ὑπ' αὐτὴν ἐστὶν ἀταρπιτὸς ὀκρυόεσσα,
 κοίλη, πηλώδης· ἢ δ' ἠγήσασθαι ἀρίστη
 ἄλλος ἐς ἡμερόεν πολυτιμήτου Ἀφροδίτης.

B 21 = Άetios II, 30, 4 (Dox. 361b 24)

περὶ ἐμφάσεως σελήνης, διὰ τί γεώδης φαίνεται ... Παρμενίδης διὰ τὸ παραμεμῖχθαι τῷ περι αὐτὴν πυρῶδει τὸ ζοφῶδες· ὅθεν ψευδοφανῆ τὸν ἀστέρα καλεῖ.

B 22 = Σύδα, s. v. ὡς· λίαν (= Platón, Parmenides 135a)

Παρμενίδη: ἴθαυμασίως ὡς δυσανάπειστον

B 23 = Σύδα, s. v. μακάρων νήσοισιν

ἡ ἀκρόπολις τῶν ἐν Βοιωτίαι Θηβῶν τὸ παλαιόν, ὡς Παρμενίδης.

B 24 = Suetonius (Miller Mel. 417)

Τελχῖνες ... τούτους οἱ μὲν θαλάσσης παιδὰς φασί, Παρμενίδης δ' ἐκ τῶν Ἰακταίωνος κυνῶν γενέσθαι μεταμορφωθέντων ὑπὸ Διὸς εἰς ἀνθρώπους.

B 25 = Stobaios, Anthologium I, 15, 2b (= Eclogae I, 144, 19 Wachsm. = Empedoklés B 28)

Ἄλλ' ὅγε πάντοθεν ἴσος [ἐὼν] καὶ πάμπαν ἀπείρων.